

Huvudansökan, kandidatprogrammet för samhälle i förändring

Första stegets prov 27.5.2020 kl. 14.00–15.00 och 16.00-18.00

Urvalsprovets skriftliga del 1

Anvisningar

- Skriv dina provsvar på svenska eller på finska. Svar som har skrivits på andra språk bedöms inte.
- Skriv dina provsvar i ett skilt svarsdokument. Ladda ner svarsdokumentet från sidan med anvisningarna för urvalsprovet, samma sida som du laddade ner detta provdokument från.
- Skriv dina svar tydligt med hela, korrekt formulerade meningar, inte som punktuppställning.
- För att granska mängden tecken för en uppgift kan du använda word count funktionen. I ett Word-dokument ser du antalet ord i fältet nere på vänstra sidan. Om du klickar på siffran visas ett fönster, där du också ser antalet tecken och annan närmare information. För att se mängden tecken för en specifik textdel, måste den vara vald innan du använder funktionen.

Poäng

Urvalsprovets skriftliga distansprov består av två delar. Det skriftliga provets första del poängsätts på skalan 0-7 och det skriftliga provets andra del poängsätts på skalan 0-22. Om det ges poäng separat per uppgift, anges detta vid uppgiften. En förutsättning för antagning är att den sökande får minst 4 poäng i den första delen av det skriftliga provet och minst 11 poäng i den andra delen av provet. Om poängtalet i litteraturprovet är mindre än 4 poäng bedöms inte det materialbaserade provet. Den andra delen av urvalsprovet är ett muntligt prov. Du som väljs till urvalsprovets andra skede får en skild kallelse till det muntliga provet. En förutsättning för antagning är att den sökande får minst 4 poäng i det muntliga distansprovet

Uppgifterna bedöms alltid enligt de uppgiftsvisa bedömningskriterierna utan att man jämför uppgiftens svar med de andra uppgifternas svar. Du kan alltså inte i ditt svar hänvisa till vad du svarat på de andra provfrågorna.

DEL 1. Den litteraturbaserade uppgiften (0-7 poäng)

Boken West, Paige: From Modern Production to Imagined Primitive: The Social Life of Coffee from Papua New Guinea. Durham: Duke University Press, 2012.

Fråga 1

På vilka olika sätt har man förknippat Papua Nya Guinea med primitivitet under olika tidsperioder? Diskutera utgående från bokens exempel. Svarets maximilängd är 5 000 tecken inkl. mellanrum. Använd fontstorlek 12. Överskrid inte den angivna teckenmängden. Den text som går över den angivna teckenmängden kommer inte att bedömas. (7 p)

Urvalsprovets skriftliga del 2**DEL 2. Materialbaserade uppgifter (0-22 poäng)**

Material för övningar 1-3 kommer inte att publiceras på grund av upphovsrätt.

Fråga 1.

På basis av figurerna 1a och 1b, jämför Europa med andra kontinenter i frågan om internationell immigration inom och utifrån regionen under åren 2000 och 2017. Det är inte nödvändigt att upprepa procenttalen i figurerna. Svarets maximilängd är 2 000 tecken inkl. mellanrum med fontstorlek 12. Överskrid inte den angivna teckenmängden. Den text som går över den angivna teckenmängden kommer inte att bedömas. (4 p)

Fråga 2.

Jämför avsnitten om migration i Europeiska unionens utvecklingspolitiska samförstånd (2006) och det nya samförståndet (2017): hur skiljer de sig från varandra och varför? Svarets maximilängd är 3 500 tecken inkl. mellanrum. Använd fontstorlek 12. Överskrid inte den angivna

teckenmängden. Den text som går över den angivna teckenmängden kommer inte att bedömas. (7 p)

Fråga 3.

Stenkol, stenkolsanvändning och dess utsläpp av växthusgaser har varit en central del av klimatförändringsdebatten. Hurdana olika aktörer och synpunkter på stenkol och klimatförändring kan du urskilja i bilderna A-H (material 3)? Identifiera även kopplingar mellan bilderna. Svarets maximilängd är 4 000 tecken inkl. mellanrum. Använd fontstorlek 12. Överskrid inte den angivna teckenmängden. Den text som går över den angivna teckenmängden kommer inte att bedömas. (6 p)

Fråga 4.

År 1910 fick två tredjedelar av Finlands befolkning sin utkomst av jordbruket, trettio år senare år 1940 bara hälften. Samhällets struktumvandling förde med sig ändringar i näringsgrenarnas storlek och kvinno- och mansdominans.

Tabell 4. beskriver kvinnornas yrkesverksamhet inom andra sysselsättningar än jordbruk 1910–1940. I tabellen ingår både antalet kvinnor sysselsatta inom andra näringsgrenar (N) och kvinnornas andel i procent inom näringsgrenen (%).

Studera tabellen och analysera vad som skedde i kvinnornas verksamhet inom olika yrken under perioden 1910–1940. Reflektera även över vad man kan säga om det finska samhällets utveckling på basis av tabellen. Lista dina observationer under varandra, men upprepa inte tabellens tal i dina svar. Svarets maximilängd är 2 500 tecken inkl. mellanrum. Använd fontstorlek 12. Överskrid inte den angivna teckenmängden. Den text som går över den angivna teckenmängden kommer inte att bedömas. (5 p)

Tabell 4.

Yrkesverksamma kvinnor enligt näringsgren, utanför jordbruk i Finland 1910–1940. (N: antal kvinnor; %: kvinnornas andel inom näringsgrenen)								
	1910		1920		1930		1940	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Industri och hantverk	34 300	30,5	50 600	31,9	63 100	31,9	103 200	36,6
Byggnadsindustri	500	3,5	900	5,4	1 900	6,3	4 600	10,5
Handel	8 800	39,1	15 500	39,4	25 400	43,6	39 600	49,0
Banker och försäkringsanstalter	580	44,6	2 400	55,8	3 800	54,3	5 000	56,8
Samfärdsel	2 400	8,4	5 400	13,5	7 400	14,3	11 500	16,1
Offentlig verksamhet	380	3,9	2 800	15,4	3 600	14,9	8 500	22,4
Undervisningsväsendet	5 100	58,0	7 200	60,0	10 900	64,9	14 100	65,0
Hälsovård	3 300	66,0	6 200	72,9	9 800	76,6	15 500	79,1
Kafé- och restaurangrörelse	2 300	76,7	5 400	83,1	10 000	84,7	18 000	86,1
Fria yrken	240	12,6	1 800	40,0	3 500	41,2	3 600	38,7
Hemhjälp	26 400	93,3	28 800	95,4	37 400	96,6	39 900	99,0
Diversearbetare	33 300	38,0	26 200	42,3	35 500	37,1	39 500	37,7
Övriga och okänt	26 900	42,0	28 300	58,5	19 500	64,6	34 400	49,2
TOTALT	144 500	37,2	181 500	40,4	231 800	39,7	337 400	41,6

Huvudansökan, Kandidatprogrammet för samhälle i förändring

Bedömningskriterier för urvalsprovets skriftliga del, 27.5.2020

DEL 1. Den litteraturbaserade uppgiften (0-7 poäng)

Förhandsmaterialet till den litteraturbaserade uppgiften:

Boken West, Paige: From Modern Production to Imagined Primitive: The Social Life of Coffee from Papua New Guinea. Durham: Duke University Press, 2012.

Fråga 1.

På vilka olika sätt har man förknippat Papua Nya Guinea med primitivitet under olika tidsperioder? Diskutera utgående från bokens exempel. (7 p.)

Observera att för att få fulla poäng för olika delområden krävs att man funderar kring de olika ämnena utifrån boken.

(1 p.)

- Definition av primitivitet (0,5)
- Uppfattningar om samhällenas förhållande till evolutionen (0,5)

(1 p.)

- Uppfattningar om primitivitet i PNG under en förkolonialistisk och kolonialistisk tid (beskrivning av historisk kontext, idén om den ädle vilden/underordnade barbaren, den vita mannens börda, den globala kapitalismen i förhållande till den primitiva)

(2 p.)

- Uppfattningar om utveckling som en väg bort från ett primitivt liv (beskrivning av utvecklingsprogrammen under olika tider, representationer av ansvarsfullt och oansvarigt primitiv, kritik av utvecklingsprogrammen)

(2 p.)

- Uppfattningen om primitivitet i det neoliberala ekonomiska systemet (föreställningar kopplade till primitivitet i marknadsföringen, kaffe som räddaren från primitivitet,

ansvarsfull konsumtion, ursprungsbefolkningens ekologiska livsstils betydelse i katalogerna, diversitet, det komplicerade förhållandet mellan turism och primitivitet)

(1 p.)

- Primitivitet ur invånarna i PNG:s egen synvinkel (föränderliga uppfattningar om civilisation och primitivitet, tudelning mellan stad och by, uppfattningar om utvecklingens riktning)

DEL 2. Materialbaserade uppgifter (0-22 poäng)

[Urvalsprovets frågor publiceras skilt]

Fråga 1.

FIGUR 1 A

(1 p.) I Europa var **antalet invandrare störst** år 2000 (0,5 p.), **näst störst** 2007 (0,25 p.) efter Asien (0,25 p.).

(1 p.) År 2017 hade antalet invandrare **ökat** i alla världsdelar (0,5 p.), mest i Asien (0,5 p.).

FIGUR 1 B

(1 p.) Den **interna** migrationen utgjorde den största gruppen i Europa, över hälften under båda åren (0,5 p. – ”mycket” e.d. duger inte); mer år 2017 (0,25 p.). Endast i Amerika utgjorde den interna migrationen mindre än hälften av den internationella migrationen. (0,25 p.) – ELLER omnämmande av migranterna till Europas viktigaste ursprungsregioner (0,25 p.).

(1 p.) Andelen **europiska migranter** i andra områden var cirka en femtedel (0,5 p. – t.ex. ”betydande” duger inte) förutom i Latinamerika och Västindien. (0,5 p.)

Minus om man har blandat ihop **procent och mängder**. Man kan inte dra några slutsatser utifrån tabell 1 B än mindre jämföra antalet invandrare i olika områden.

Fråga 2.

Allmänt: Det väsentliga här är att förstå **kontexten**: det är fråga om **utvecklingspolitiska program**, det vill säga förhållandet mellan migration och utveckling och EU:s utvecklingspolitik.

1. (2 p.) I den nyare betonas den **nationella befogenheten** och medlemsstaternas rätt att besluta om tredjelandsmedborgares inresa (1 p.), vs. 2006 "**politisk dialog** med utvecklingsländerna" (1 p.) – extra poäng: den tilltagande nationalismen och kritiken mot EU i medlemsstaterna.
2. (2 p.) Migrationen **kan ha en positiv inverkan** på utvecklingen (0,5 p.) och den **kan medföra fördelar** för invandraren samt för ursprungs- och destinationslandet (0,5 p.) – vs. 2006 "strävar efter att göra migrationen till en **positiv faktor för utvecklingen**" (0,5 p.) och "stärka invandrarnas roll i **fattigdomsbekämpningen**". (0,5 p.) – extra poäng: attityden till invandring har förändrats, bl.a. på grund av "flyktingkrisen" 2015.
3. (1 p.) Nämnas New Yorks deklARATION 2016 (0,25 p.), Vallettas verksamhetsplan 2015 (0,25 p.) och FN:s initiativ *Global Compact* (0,25 p.) [Den internationella migrationskompakten, dvs. *Global Compact for Safe, Orderly and Regular Migration*, antogs i december 2018] samt FN:s Agenda 2030 (0,25 p.) – extra poäng: dessa fanns ännu inte 2006.
4. (1 p.) uttrycket "migrationens **yttersta orsaker**" saknas i det tidigare samförståndet, vs. **utveckling** "den mest effektiva långsiktiga lösningen på tvångsförflyttning, illegal invandring och människohandel" – extra poäng: **utveckling** sågs tidigare som ett sätt att undvika negativa former av migration, nu som ett sätt att minska invandringen.
5. (1 p.) **Politisk konsekvens**: i den nyare främjas "synergier, särskilt när det gäller handel, finansiering, miljö och klimatförändringar, livsmedelssäkerhet, **migration och säkerhet**" (0,5) vs. den tidigare "synergier mellan migration och **utveckling**" och "som drivkraft för migration" (0,5) – extra poäng: migration sätts i samband med **säkerhet** medan den tidigare relaterades till **utveckling**.
6. extra poäng: (1 p.) I den nyare versionen finns **fler ämnen**, såsom den **rättsliga grunden** (0,25 p.), särskild uppmärksamhet på **kvinnor** (0,25 p.), **minderåriga** som är ensamma eller i sällskap av vårdnadshavare (0,25 p.) och personer i en mycket **sårbar ställning** (0,25 p.).

Minus om bara beskriver texterna utan att **jämföra** dem.

Fråga 3.

Svaret behöver inte följa modellsvarets struktur: poäng ges enligt vilka omständigheter skribenten har nämnt, oberoende av i vilken ordning de nämns. Obs! Endast en beskrivning av bildernas innehåll är inte tillräcklig, utan enligt uppdraget ska man namnge aktörer på bilderna och synpunkter i anslutning till stenkol och klimatförändringen. Man har också kunnat få poäng för andra motiverade observationer, aktörer och synpunkter.

Aktörer (max. 1,5 p.)

Förenade nationerna (FN) och dess medlemsstater och deras allianser, såsom "Powering Past Coal Alliance" som syns på bilden. (Bild A–C)

På bild D är aktören en medborgarorganisation, Greenpeace, och som representant för denna organisation en demonstrant som har brutit sig in i ett stenkolskraftverk.

Även på bild G syns demonstranter som aktörer. De har samlats för en demonstration, vilket skiljer dem från den direkta protesten mot stenkol genom inbrottet vid kraftverket.

Som aktörer på bilden visas dessutom personer för vilka kolet är en näring: ett barn som arbetar på ett kolfält i Indien (bild E) och män klädda i skyddsutrustning och arbetskläder (bild F), som enligt skyltarna kan antas vara gruvarbetare.

Som aktör på bilderna syns också en medborgare (t.ex. medborgare i demonstrationen på bild G och röstande medborgare på bild F)

Perspektiv (max. 4,5 p.)

I bilderna A–C är perspektivet att stenkol orsakar växthusgasutsläpp som påskyndar klimatförändringen och för att stoppa den måste användningen av stenkol minska.

Perspektivet är globalt: det gäller hela världen. Programmet är att minska stenkolsproduktionen och -industrin bland annat genom avtal och åtgärder mellan stater samt genom att minska investeringarna. (1 p.)

Greenpeace-aktivisten har ett mycket liknande perspektiv som FN och PPCA. Även han anser att stenkol påskyndar den globala klimatförändringen. Men till skillnad från FN:s verksamhet är aktivistens verksamhet inte inriktad på verksamhet på statsnivå och internationella avtal, utan han företräder en mer direkt åtgärd för att hejda stenkolsindustrin. (1 p.)

Greenpeaceaktivisten, FN och PPCA representerar ett perspektiv där stenkol framför allt är orsaken till klimatförändringen. De deltar i samma globala diskussion om att slopa stenkol för att stävja klimatförändringen. Ett helt annat perspektiv på stenkol och klimatförändringen syns på bild E. För barnet på bilden innebär stenkol personligen en nödvändig näring och en betydande hälsorisk. Hon är på många sätt ett offer för de miljöolägenheter som är kopplade till stenkol, men har ingen egen aktiv agens eller möjlighet att delta i diskussionen om miljöolägenheter eller klimatförändringen. (1 p.)

Stenkolet betyder också en näring för de gruvarbetare som deltog i evenemanget för Trump-anhängare på bild F. För dem är stenkol inte i första hand en klimatfråga, utan en näring, och utifrån skyltarna också en anledning att rösta: rösta för att bevara den egna näringen. Detta perspektiv framkommer starkt. Utifrån bilden tar gruvarbetarna inte på något sätt direkt ställning till frågan om klimatförändringen, men eftersom de är starkt för stenkolsindustrin delar de knappast den oro för sambandet mellan utsläppen från stenkol och klimatförändringen som syns till exempel i bilderna A–D. De lägger åtminstone inte någon vikt vid detta när de väljer vem de ska rösta på. (1 p.)

Bild G visar en demonstrationståg i Nairobi. Demonstranterna marscherar på gatorna för att demonstrera mot Lamus stenkolsfabrik och Mui Bas-områdets kolbrott. Stenkol ses som en farlig förorening och miljöförstörare, men demonstranterna koncentrerar sig inte i första hand på den globala klimatkrisen, utan deras perspektiv är lokalt och gäller de olägenheter som stenkol orsakar framför allt i Kenya. (1 p.)

Fråga 4

För fulla poäng krävs inte alla observationer. Siffrorna i modellsvaret har lagts fram som grund, de krävs inte i svaren. Man har också kunnat få poäng för andra goda observationer.

Kunskap utanför tabellen behövs inte här, även utvecklingen i det finländska samhället skulle tolkas utifrån tabellens siffror.

Kvinno- och mansdominans (max. 1,5 p.)

- Allmänt taget ökade **antalet** kvinnor betydligt i de branscher som visas i tabellen, men kvinnornas **relativa andel** ökade endast lite.
- Särskilt **kvinnodominerade branscher** var: hemhjälpare, kafé- och restaurangrörelse samt hälsovård. Även utbildning är klart kvinnodominerad.
- Särskilt **mansdominerade branscher** var samfärdsel, byggnadsindustri och offentlig verksamhet. Även industri och hantverk är en klart mansdominerad bransch, liksom de fria yrkena på 1910-talet.
- I sin helhet var **kvinnornas andel i branscher utanför jordbruket** något lägre än männens.

Kvinnor inom olika branscher (max. 2,5 p.)

- **Största delen av kvinnorna har arbetat** inom industri och hantverk, som hemhjälpare eller diversearbetare. På 1940-talet växte även handelssektorn till en stor arbetsgivare för kvinnor.
- Kvinnornas **relativa andel ökade mest inom de mansdominerade branscherna** offentlig verksamhet (över 5x), byggnadsindustri (3x), fria yrken (3x) och samfärdsel (2x).
- **Proportionellt sett ökade antalet kvinnor som arbetade inom olika branscher mest** inom den offentliga verksamheten (över 20x), banker och försäkringsanstalter (9x), byggnadsindustrin (9x) och kafé- och restaurangrörelsen (8x).
- **En betydande ökning förkom även inom** hälsovård (5x), handel (5x), samfärdsel (5 x) och undervisningsväsendet (3x).
- Av de mest kvinnodominerade branscherna **ökade antalet hemhjälpare endast 1,5 x.**

- **Det absoluta antalet kvinnor som arbetar inom olika branscher ökade mest** inom industri och hantverk (70 000), handel (30 000), kafé- och restaurangrörelse (16 000), hemhjälpare (14 000) och hälsovård (12 000).
- **Kvinnornas relativa andel sjönk inte märkbart på något område** (endast diversearbetare).

Samhällsutvecklingen (max. 1 p.)

- **Industrins och hantverkets volym ökade** i sin helhet betydligt: kvinnornas relativa andel var stabil, vilket innebär att antalet män som arbetade inom branschen ökade ytterligare.
- Samhällets **offentliga verksamhet ökade** betydligt.
- **Servicebranscherna** ökade relativt och i absoluta tal.
- Däremot ökade inte **serviceverksamheten i hemmen** lika kraftigt.
- Åtminstone undervisningsväsendet och hälsovården är branscher som kräver särskild utbildning. **Allt fler kvinnor fick utbildning** inom dessa områden.
- **Krigets inverkan** märks i kvinnornas inträde på särskilt mansdominerade branscher, särskilt i kvinnornas andel inom byggnadsindustrin skedde det en kraftig ökning under krigstiden.
- Majoriteten av de finländska kvinnorna arbetade, **2/5 arbetstagare utanför jordbruket var kvinnor.**